

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ**

**А.Авлоний номидаги халқ таълими
ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини
ошириш марказий институти**

**Андижон вилояти педагог кадрларни
қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш
институти**

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти Ислом Каримовнинг
«Юксак маънавият-енгилмас куч»
асарини таълим муассасаларида
ўрганиш бўйича**

ТАВСИЯЛАР

Тошкент – 2008

Тузувчилар:

Ж.Йўлдошев	- педагогика фанлари доктори, профессор,
Қ.Ибайдуллаев	- фалсафа фанлари номзоди,
С.Зияев	- фалсафа фанлари номзоди, доцент,
М.Мўминов	- Андижон ВПКҚТМОИ катта ўқитувчиси.

Такризчилар:

К.Юнусов	- сиёсий фанлар доктори, профессор.
Ш.Валиев	- фалсафа фанлари номзоди, доцент.

Компьютерда саҳифаловчи:

Ў.Қурбонов	- Андижон ВПКҚТМОИ Масофадан ўқитиш бўйича ҳудудий мувофиқлаштириш маркази дастурчиси.

Ушбу методик тавсиялар Президент Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият-енгилмас куч» асарини умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-Ҳунар коллежлари, олий ўқув юртлари, қайта тайёрлаш ва малака ошириш институтларида ҳамда кенг жамоатчилик ўртасида ўрганишда фойдаланиш мақсадида яратилди.

Тавсиянома А.Авлоний номидаги ХТХҚТМОИнинг 2008 йил 31 майда ва Андижон ВПКҚТМОИнинг 2008 йил 2 июнда ўтказилган Илмий кенгашларида нашрга тавсия этилган.

Андижон ВПКҚТМОИнинг «Янги ахборот технологиялари ва нашр» бўлимида нашрга тайёрланди-дизайн, компьютерда саҳифалаш-2008.

Сўзбоши

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли китобида маънавиятнинг инсон ва жамият Ҳаётидаги ўрни ва аҲамияти, бугунги глобаллашув даврида маънавият соҲасида вужудга келаётган долзарб муаммолар, халқимиз маънавиятини асраш ва юксалтириш, айниқса ёш авлоднинг қалби ва онгини турли зарарли ғоя ва мафкуралар таъсиридан сақлаш ва Ҳимоя қилиш масалаларига алоҲида эътибор қаратилган.

Президент Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият-енгилмас куч” асари муаллифнинг “Нафақат давлат раҲбари, авваламбор, буюк тарих, маданият ва маънавият эгаси бўлган халқимизнинг бир фарзанди сифатида, ана шу бебаҲо бойликни асраб-авайлаш, уни Ҳар хил ошқора ва пинҲона Ҳужумлардан Ҳимоя қилиш Ҳақида қайғурадиган бир инсон сифатида ...” узоқ йиллик кузатувлари, мушоҲадалари ва Ҳаётий тажрибаси асосида дунёга келган.

Ушбу китоб «... Инсоннинг юксалишида маънавият оламининг қандай таъсир ва аҲамиятга эга экани, шунингдек, маънавиятга қарши қаратилган хуружларнинг реал хавфи Ҳақида атрофлича фикр юритиш, халқимиз янги Ҳаёт, янги жамият асосларини кураётган Ҳозирги мураккаб ва таҲликали замонда одамларни бундай хатарлардан огоҲ этиш, эл-юртимиз, кенг жамоатчилик эътиборини бу масалаларга яна бир бор қаратиш, келажак авлодимизни маънавий соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш билан боғлиқ вазифаларни аниқ белгилаб олиш борасидаги Ҳаётий эҲтиёж маҲсули сифатида дунёга келди».

Президент Ислом Каримов асарда таъкидлаганидек, «... Юксак маънавиятга эга бўлган халқ Ҳеч кимга Ҳеч қачон қарам бўлмайди, ўзининг эзгу мақсадларига албатта етади».

Китоб 4 та боб Ҳамда мукаддима, хотимадан иборат. Унинг 1-боби «Маънавият – инсоннинг улғайиш ва куч манбаидир» деб номланади. Унда маънавиятни тўла англаб етиш, уни шакллантирадиган асосий мезонлар Ҳамда маънавий ва моддий Ҳаёт уйғунлиги Ҳаётий мисоллар орқали атрофлича ёритилган.

«Мустақиллик – маънавий тикланиш ва юксалиш» номли 2-бобда миллий ғоя ва маънавий Ҳаёт, маънавият ва жамиятнинг янгиланиши, ислоҲотлар Ҳамда унинг мустақилликни мустаҲкамлашдаги тарихий аҲамияти Ҳақида фикр юритилган.

3-бобда «Маънавиятга таҲдид, ўзлигимиз ва келажакимизга таҲдид» мавзуси илгари сурилган. Унда фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, жаҲолатга қарши маърифат билан курашиш бугунги глобаллашув жараёнлари ва маънавий таҲдидлар даврида Ҳар қачонгидан кўра муҲим аҲамият касб этиши асослаб берилган.

«Ватанимиз тараққиётининг мустаҲкам пойдевори» деб номланган 4-бобда асосан таълим-тарбия соҳасига жиддий эътибор берилган.

Муаллиф маънавий жасорат Ҳақида гапирар экан 1991 йил 31 август санасида қўлга киритилган миллий мустақиллик – XX асрда халқимиз томонидан амалга оширилган буюк маънавий жасорат намунаси эканлигини таъкидлайди.

Бу асар Ҳар бир фуқаро, Ҳар бир зиёлидан маънавий жасорат кўрсатиб, доимо юксак мақсадларни кўзлаб яшашга чорлайди.

Қўлингиздаги мазкур тавсиянома Президент Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият - енгилмас куч» асарини педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтларида, шунингдек, республикаimiz таълим тизимидаги барча

таълим муассасаларида ўрганишда амалий қўлланма бўлиб хизмат қилади, деган умиддамиз.

Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли китобининг мазмун-моҳиятини қайта тайёрлаш ва малака ошириш институтларида ўрганиш.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият-енгилмас куч» номли асаридаги масалаларнинг, вазифаларнинг долзарблигини Ҳисобга олиб, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг 2008 йил 2 июнь 02-928-сонли хатида шу йил июнь ойидан бошлаб барча малака ошириш курслари ўқув-мавзу режасидаги «Миллий ғоя ва маънавият асослари» бўлимининг куйида илова қилинаётган янги вариантга мувофиқ ушбу китобнинг мазмун-моҳиятини ўрганиш бўйича жами 4 соат, шундан 2 соат маъруза, 2 соат семинар машғулотларини юқори савияда ўтказиб бориш Худудий ПКҚТМОИлари ректорларига тавсия этилди.

«Миллий ғоя ва маънавият асослари» фанини
ўқитиш бўйича янги вариантдаги ўқув-мавзу режа

№	Таълим йўналиши (ўқув фанлари)	Соатлар		
		Маъруза	Семинар	Жами
	Миллий ғоя ва маънавият асослари			
1	Миллий истиқлол мафкураси концепциясининг яратилиш сабаблари.	2	-	2
2	Ғоя ва мафкура тушунчалари: мазмун ва моҳияти. “Кучли давлатдан - кучли фукаролик жамияти сари”.	2	-	2
3	Ўзирги дунёнинг мафкуравий манзараси. Ўзбекистон ташқи сиёсатининг устувор йўналишлари ва содир бўлган муҳим ташқи сиёсий воқеалар.	-	2	2
4	Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли китобининг мазмун-моҳияти.	2	2	4
	Жами соатлар:	6	4	10

Изоҳ: Халқ таълими раҳбар ва педагог ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсларининг бевосита институтда ўқитиш шаклидаги таянч ўқув режасида “Миллий ғоя ва маънавият асослари” фанига 14 соат ажратилган эди. Ушбу таянч ўқув режадаги институт ихтиёридаги соатларнинг “Долзарб муаммолар” бўлимига ажратилган 8 соатнинг 2 соати “Репродуктив саломатлик” ва 2 соати “Тиббий маданият асослари”ни ўрганиш учун ажратилган. Қолган 4 соати ва “Миллий ғоя ва маънавият асослари” фанидан олиб берилган 4 соат жами 8 соат давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатини белгилайдиган Президентимиз Ислом Каримов маърузаларини, Ҳукумат хужжатларини ўрганиш учун ажратилди.

**«Миллий ғоя ва маънавият асослари»
фанининг ўқув дастури**

1-мавзу. Миллий истиқлол мафкураси концепциясининг яратилиш сабаблари. Миллий истиқлол мафкураси концепциясининг асосий тамойилларига бағишлаб илмий ва ижодий жамоатчилик вакиллари билан учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг “Миллий мафкура – давлатимиз ва жамиятимиз қурилишида биз учун руҳий-маънавий куч-қувват манбаи” мавзусида сўзланган нутқ мазмуни. Янги мафкуранинг асл маъноси эскича ақидалардан холи бўлган, мустақил ва янгича фикрловчи кишиларни тарбиялашдан иборат эканлиги.

Истиқлол мафкурасининг назарий жиҳатлари Президент И.А.Каримовнинг нутқ ва асарларида асослаб берилиши.

2-мавзу. Ғоя ва мафкура тушунчалари, уларнинг моҳияти. Ғоя – инсон тафаккури маҳсули. Ғояларнинг шаклланиши ва намоён бўлиш хусусиятлари. Фикр ва ғоя, гипотеза ва ижтимоий башоратнинг ўзаро алоқадорлиги ва фарқлари. Президент Ислам Каримовнинг жамият мафкурасига берган таърифи. Мафкура – жамиятнинг мақсади, манфаатлари, орзу-интилишларини мужассам этувчи ғоялар тизими. Миллий ғоя – миллат тафаккури маҳсули. Тарих ва тараққиётда мафкуралардан кўзланган мақсад ва муддаолар. Ғоя ва мафкуранинг тарихий шакллари: инсониятнинг ибтидоий даврдаги мифологияга асосланган тотемизм, анимизм, фетишизм каби ғоявий тизимлар – мафкура шакллари бўлганлиги. Тараққиётнинг кейинги босқичларида миллий асосдаги мафкура шакллари: Ҳиндуизм, иудаизм, конфуцийлик, синтоизм. Одамнинг вужудга келиши ва мавжудлик қонуниятларини талқин қилиш натижасида пайдо бўлган оқимлар – монизм, дуализм, плюрализм, идеализм, материализм ва бошқалар.

Бунёдкор ғоялар: бунёдкор ғояларнинг шакллари ва хусусиятлари. Озодлик, мустақиллик, тинчлик, адолат, тенглик, Ҳамкорлик, дўстлик, бирдамлик, Ҳурфикрлик, маърифатпарварлик, бағрикенглик, халқпарварлик, ватанпарварлик, инсонпарварлик каби бунёдкор ғоялар. Инсоният жамияти ва цивилизациялар ривожига таъсир кўрсатган ижтимоий, сиёсий, илмий ғоялар, назариялар, таълимотлар ва мафкуралар. Зардўшт, Сократ, Платон, Конфуций, Ал-Фаробий, Навоий ва бошқаларнинг бунёдкор ғоялари.

Амир Темур давлатининг бунёдкор ғояларга асосланганлиги. Бунёдкорлик ғояси ижтимоий барқарорлик ва тараққиётнинг гарови.

Вайронкор ғоя ва мафкуралар, уларнинг реакцион моҳияти. Мустабидлик, босқинчилик, террорчилик, ақидапарастлик, жаҳолатпарастлик, иркчилик, миллатчилик, маҳаллийчилик, ёвузлик каби вайронкор ғоялар. Уларга қарши ғоявий, мафкуравий кураш зарурлиги. Фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши маърифат билан кураш тамойили. Вайронкор ғоялар Ҳукмрон бўлган жойда ижтимоий бекарорликнинг мавжуд бўлиши.

Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари “Фуқароларнинг ўзини – ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги янги таҳрирдаги Қонуннинг мазмуни (1994 йил). Қонунда демократизм, ошкоралик, ижтимоий адолат, инсонпарварлик, маҳаллий аҳамиятга эга бўлган масалаларни Ҳал этишда мустақиллик.

Жамоатчиликнинг бир-бирига ўзаро ёрдам – фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятидаги асосий тамойиллардан бири эканлиги.

Адолат – бу авваламбор қонунийлик эканлиги. Соҳибқирон Амир Темурнинг “Куч – адолатдадир” деган машҳур ибораси фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятининг мазмунини аниқлаб бериши.

3-мавзу. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. Ҳозирги даврдаги илғор ва тажовузкор ғоялар, мафкуралар, уларнинг инсон онги ва қалбига таъсири. XX асрда дунёда ғоявий қарама – қаршиликларнинг мураккаб тус олиши. Жаҳон майдонларини бўлиб олишга уринишлар. Буюк давлатчилик шовинизми, панисломизм, пансоветизм, халифаликни тиклаш ғояларининг реакцион моҳияти. Замонавий илм – фан ютуқлари ва уларнинг кишилар тасаввурини кескин ўзгартириши. Илмий – техникавий тараққиёт ва глобаллашув жараёнларининг ақидапарастлик ва жаҳолатга зидлиги.

Мафкуравий курашларнинг умумбашарий ва минтақавий муаммолари. Марказий Осиё минтақасида мафкуравий жараёнлар: наркобизнес, экология танглиги каби умумбашарий муаммолар. Диний фундаментализм ва экстремизмнинг зарари ва унинг фожиаи оқибатлари. Минтақада тинчлик ва барқарорликни сақлаш муаммолари ва вазифалари. Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг миллий ва умуминсоний асосга қурилганлиги. Ислоҳотлар жараёнида одамлар тафаккури ва дунёқарашида ўзгаришларни амалга ошириш. Субъективизм, манфаатпарастлик, маҳаллийчилик, уруғ – аймақчилик каби ўтмишдан қолган иллатларни бартараф этишнинг мафкура билан боғлиқ вазифалари.

Ташқи сиёсатнинг мақсади – Ўзбекистон манфаати ва яна бир бор Ўзбекистон манфаати эканлиги. Ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг Бирлашган Миллатлар ташкилоти, Ислом Конференцияси ташкилоти, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Евроосиё иқтисодий ҳамжамияти, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти, Мустақил Давлатлар ҳамдўстлиги каби нуфузли халқаро ташкилотлар ва қатор ихтисослашган халқаро тузилмалар ишида фаол иштирок этаётганлиги.

4-мавзу. Маънавиятни англаш. «Маънавият» тушунчаси, унинг таърифи. Маънавиятнинг негизи ва маъно-мазмунини белгилайдиган асосий хусусиятлар. Маънавият – беқиёс куч. Олижаноб фазилатлар – комиллик белгиси. Ўлоқлик, поклик, мардлик, саҳоват, камтарлик, инсоф-диёнат фазилатлари. Лоқайдлик, бепарволик, манфаатпарастлик, хиёнат ва сотқинлик иллатлари. Маънавиятни шакллантирадиган асосий мезонлар. Тарихий хотира ва маънавий мерос. Муқаддас динимиз Ҳақида. Буюк мутафаккир ва алломаларимизнинг ислом маданиятини раванқ топтиришга қўшган бетакрор ҳиссаси. Маънавиятни шакллантириш ва юксалтиришда оиланинг ўрни ва таъсири. Маънавиятни юксалтиришда маҳалланинг роли. Маънавиятни шакллантиришда таълим-тарбия тизимининг ўрни. Маънавий ва моддий ҳаёт уйғунлиги. Моддий ва маънавий оламнинг ўзаро бир-бири билан боғлиқлиги. Миллий ғоя ва маънавий ҳаёт. Миллий ғоянинг теран мазмуни. Миллий ғояда мужассам бўлган буюк мақсадлар. Миллий ғоянинг юксак тушунчалари. Маънавият ва жамиятнинг янгилиниши. Маънавий тикланиш ва янгилиниш эҳтиёжи. Она тили – бу миллатнинг руҳи эканлиги. Ватанга муҳаббат

туйғуси. Миллий қадриятлар. Тарихий хотира. Ислоҳотлар ва уларнинг маънавий мезони. Ўзбек тараққиёт модели. Ислоҳот – ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун, унинг фаровон Ҳаёти учун хизмат қилиши. Глобаллашув жараёнлари ва маънавий таҳдидлар. Фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя тамойили. Мафкуравий иммунитет, мустаҳкам ирода ва соғлом дунёқарашни шакллантириш. Инсон қалбига йўл. Маънавиятни қудратли кучга айлантириш вазифаси. Янги авлод кадрларини тайёрлаш, янги тафаккур соҳибларини тарбиялаш. Маънавиятни юксалтиришда оммавий ахборот воситалари, адабиёт, санъат, тасвирий ва монументал санъат асарларининг роли. Энг буюк жасорат. Энг буюк жасорат – бу маънавий жасорат эканлиги. Фидоий бўлиш фазилатини доимий, кундалик фаолият мезонига айлантириш – Ҳақиқий қаҳрамонлик эканлиги. Халқимиз доимо маънавий жасорат Ҳисси билан яшагани ва бу улуғ туйғу унинг Ҳаётида йиллар, асрлар ўтгани сайин тобора кучайиб, юксалиб бораётганлиги.

Президент Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли асарининг мазмун-моҳиятини халқ таълими раҳбар ва педагог ходимлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш курсларида ўрганиш бўйича тавсиялар

1. Президент Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли китобининг мазмун-моҳиятини қайта тайёрлаш ва малака ошириш институтларида фаолият олиб бораётган Ҳар бир профессор-ўқитувчи чуқур билиши ва амалиётга қўллай олиши лозим.
2. Барча Худудий ПКҚТМОЙларда малака ошириш курслари ўқув-мавзу режасидаги ижтимоий – гуманитар фанлар бўйича машғулотлар олиб боровчи профессор-ўқитувчиларга мавзуларни Президент Ислом Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли асарининг мазмун-моҳияти билан боғлаб ўтишлари тавсия этилади. Асар мазмуни бошқа фанлар мазмунига ҳам сингдирилади.
3. Семинар машғулотларига Ҳар бир тингловчи олдиндан тегишли мавзулар бўйича материалларни мустақил мутолаа этиб, конспект ва тезислар тузган Ҳолда фаол иштирок этиши ва мазкур семинар машғулоитларни интерфаол асосдаги тренинг, баҳс, мунозара ва шу каби усулларда ташкил қилиш назарда тутилади.
4. Таълим соҳасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотларга бағишланган машғулотларни Ҳар бир Худуднинг ривожланиш хусусиятларидан келиб чиқиб, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури (1997 йил) ҳамда «2004-2009 йилларда Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури»нинг Ҳаётга жорий этилишига доир маҳаллий материаллар, маълумотлар, мисолларга таянган ва ижодий ёндашган Ҳолда ўтказиш мақсадга мувофиқдир.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асарини ўрганишда ушбу рисола тузувчилари томонидан

ишлаб чиқилган ва маънавий юксалишга бағишланган кўргазмали воситалардан фойдаланиш тавсия этилади.

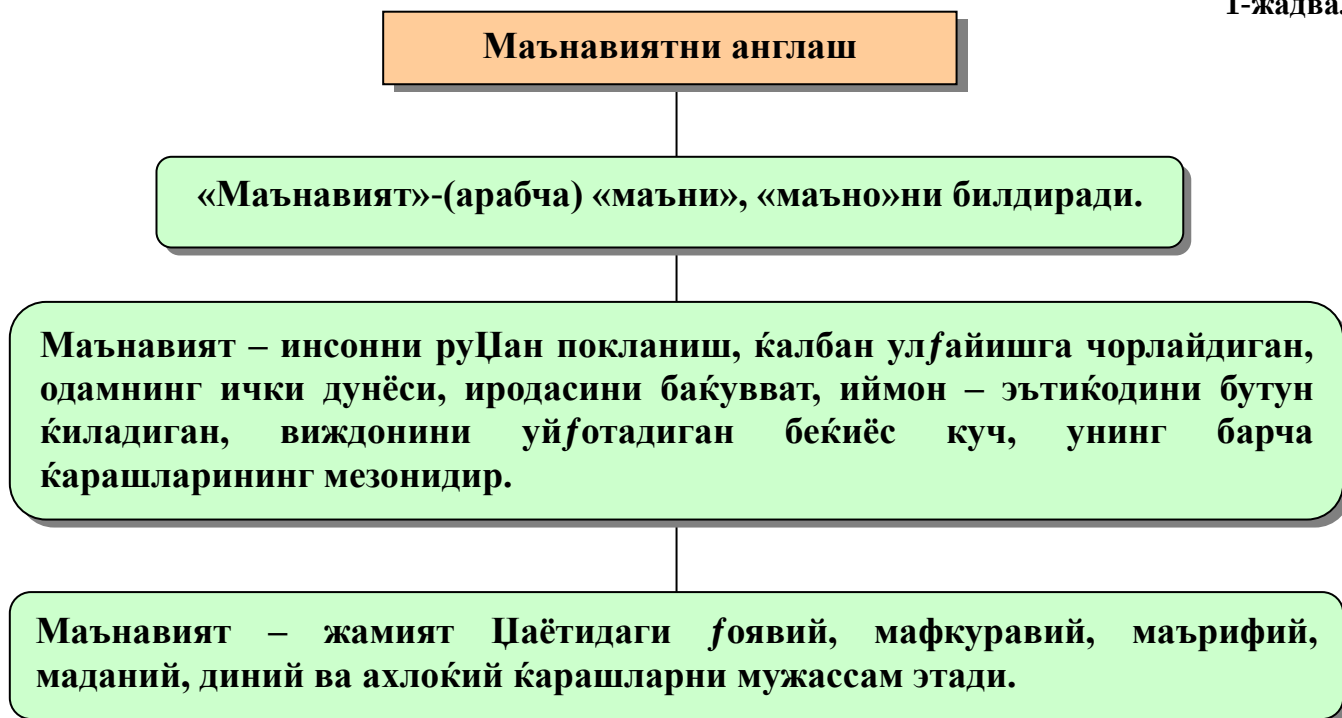
Қайта тайёрлаш ва малака ошириш институтлари профессор-ўқитувчилари ёрдамида юқорида келтирилган тавсияларга ижодий ёндашган Ҳолда ушбу асар бўйича курс тингловчиларига малака ишлари тайёрлатиш, Ҳимоя қилиш, улар билан махсус дастур асосида давра суҲбатлари ўтказиш, мунозара, семинар-тренинг ва бошқа интерфаол усулларда семинарлар олиб бориш, шу асосда, Президент Ислон Каримовнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» асари мазмун-моҲиятини тингловчиларнинг эътибори ва онгу-шуурига етказиш ўтказиладиган барча машғулотларнинг бош мақсади бўлиб Ҳисобланиши даркор.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, ғоят муҲим ва Ҳал қилувчи масалалар ўртага қўйилган мазкур асардан мамлакатимиздаги умумтаълим мактабларининг юқори синфларида, академик лицей ва касб-Ҳунар коллежларида таҲсил олаётган ўқувчилар, олий ўқув юртларининг талабалари, малака ошириш ва қайта тайёрлаш институтлари тингловчилари, олим ва тадқиқотчилар, ўқитувчилр, ижодкор зиёлилар, кенг жамоатчилик вакиллари, умуман, маънавият ва маърифат дунёси билан қизикадиган барча инсонларнинг фойдаланишлари мақсадга мувофикдир.

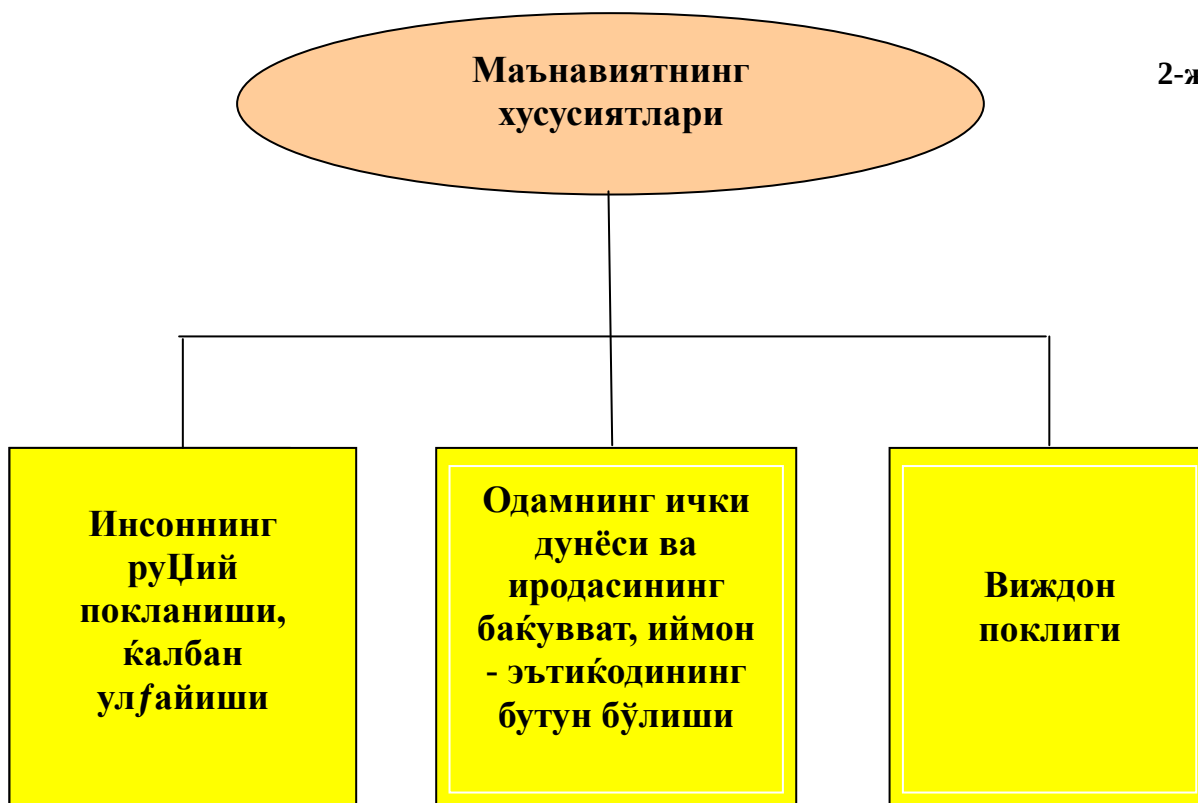
**Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг
«Юксак маънавият-енгилмас куч» асарини таълим муассасаларида
ўрганиш бўйича кўргазмали воситалар**

1 – боб. МАЪНАВИЯТ – ИНСОННИНГ УЛҒАЙИШ ВА КУЧ-КУДРАТ МАНБАДИР

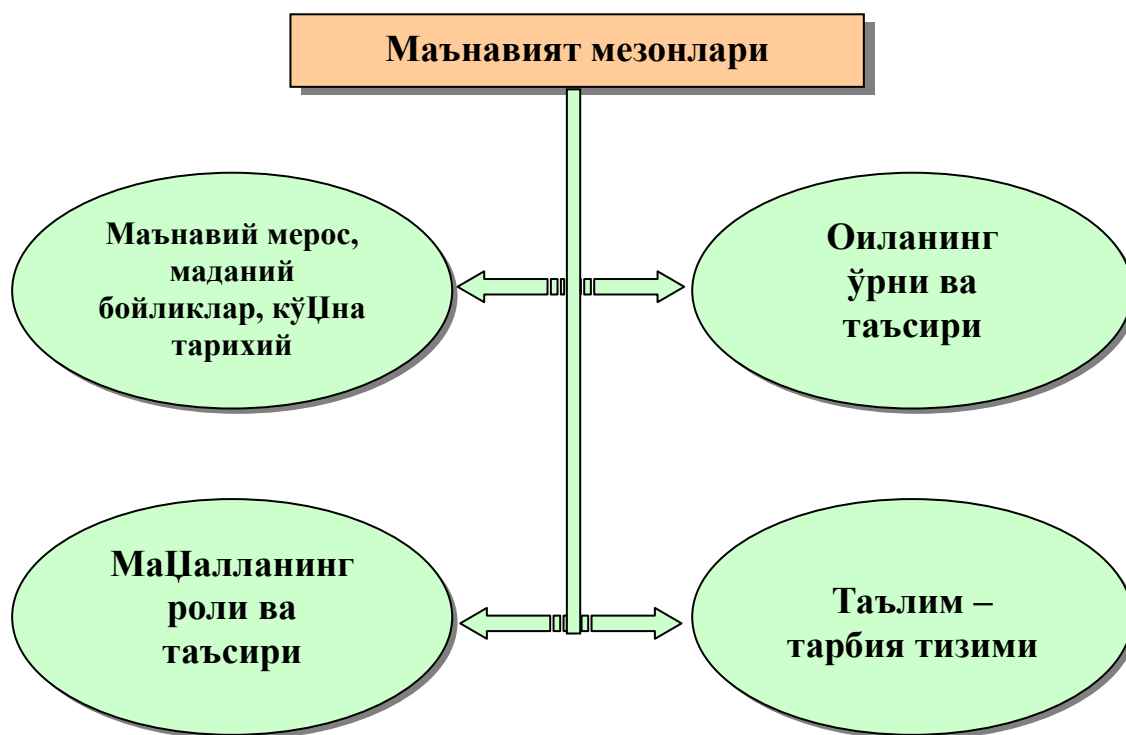
1-жадвал

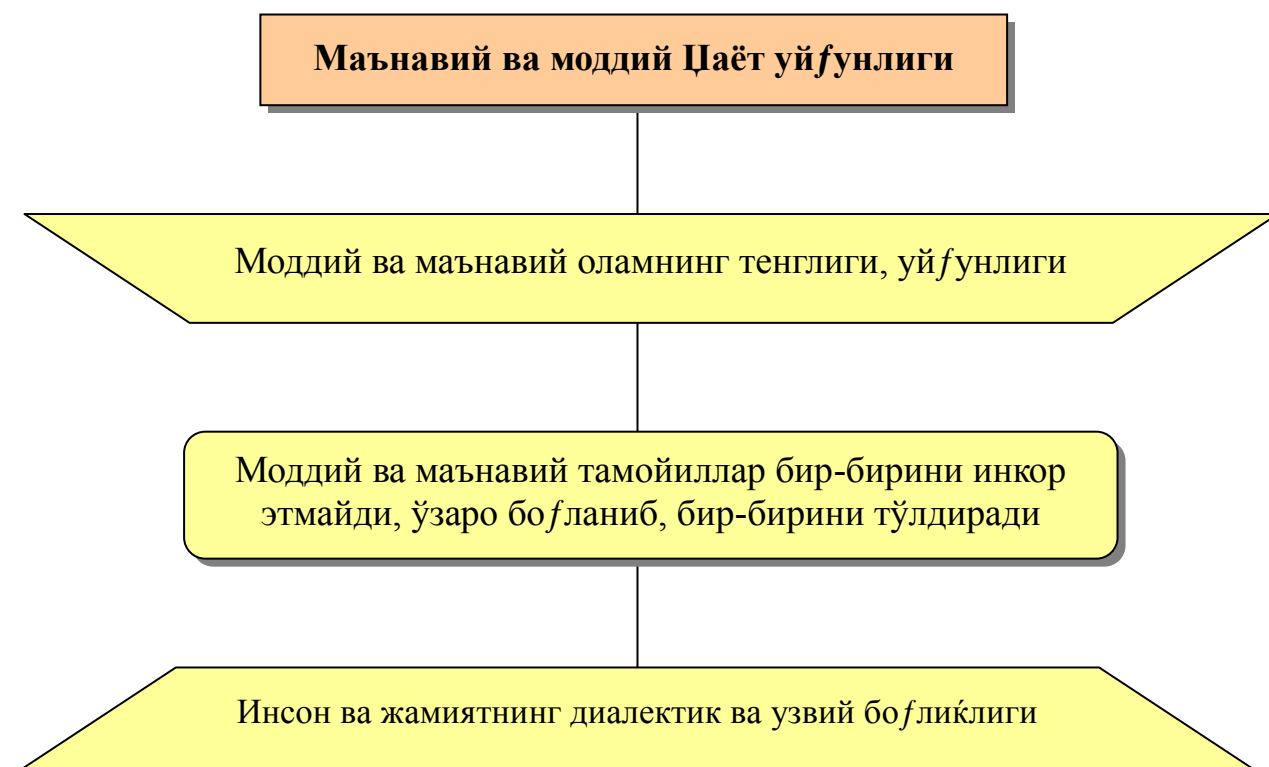
2-жадвал

3-жадвал

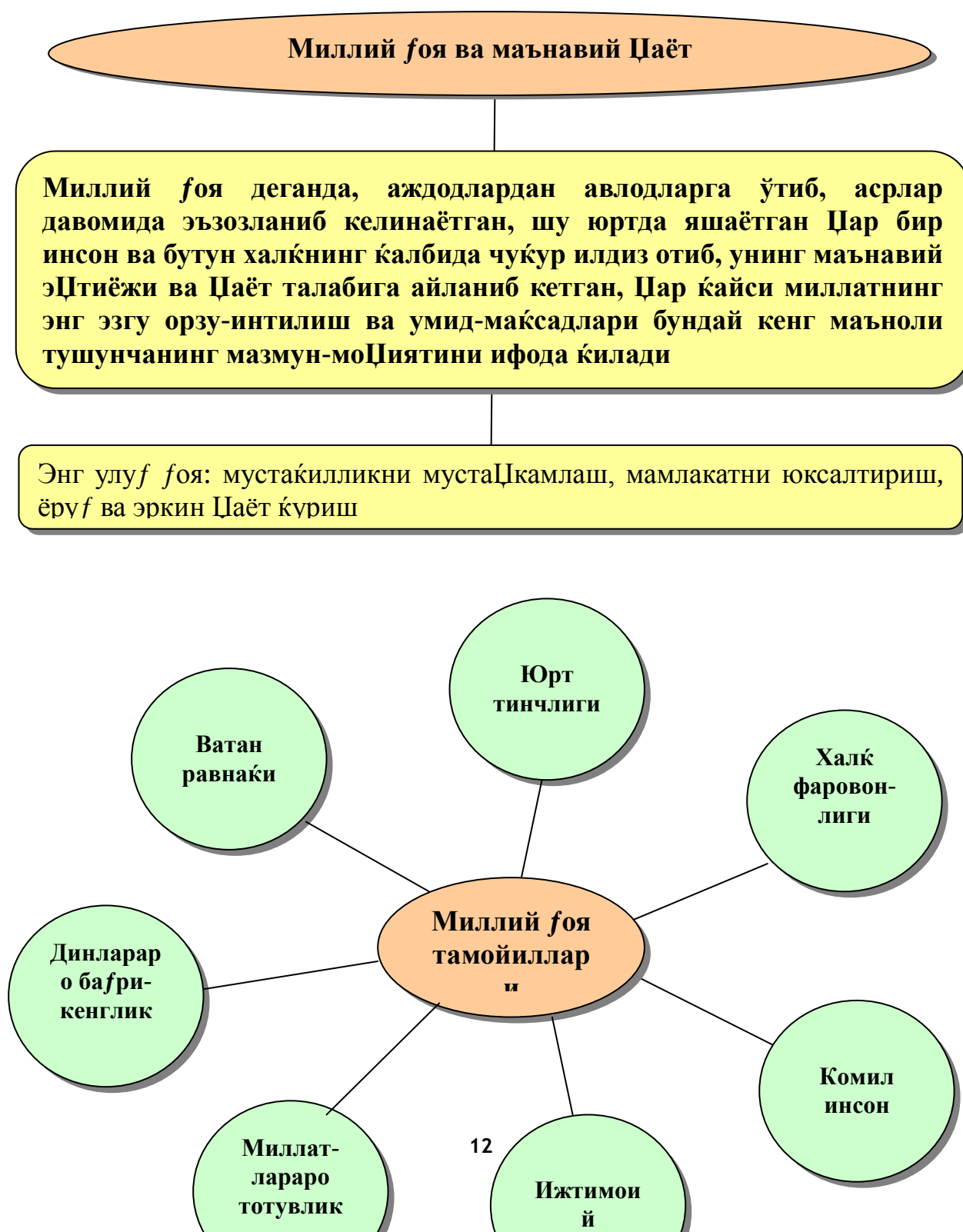

4-жадвал

2 – боб. МУСТАҚИЛЛИК-МАЪНАВИЙ ТИКЛАНИШ ВА ЮКСАЛИШ

5-жадвал

*Янги Ҷаёт, янги жамият пойдеворини барпо этишда эркин фуқаро
маънавиятини шакллантириш*

Янгича ижтимоий муносабатларни шакллантириш

*Ўзликни англаш, миллий онг ва тафаккурнинг ифодаси, авлодлар
ўртасидаги руҳий-маънавий боғлиқликнинг тил орқали намоён
қилиниши*

*1929 йили маърифатпарвар зиёлилар саъй-Царакатлари билан лотин
ёзуви асосидаги ўзбек алифбосини ишлаб чиқиш ва жорий этиш*

1989 йил 21 октябрда ўзбек тили давлат тили деб эълон қилиниши

*1993 йил 2 сентябрь: «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини
жорий этиш тўғрисида» Қонун*

Демократик, дунёвий давлат барпо этиш

*Дунёвийлик – бу даЦрийлик эмас.
Бу дунёни деб у дунёни, охиратни деб бу дунёни унутманг.*

Миллий урф – одатлар, тарихий хотира туйғусини тиклаш

3 – боб. М

Глобаллашув жараёнлари ва маънавий

ИЗГА ТАЪДИД

Маънавий таЦдид – тили, дини, эътиқодидан қатъий назар инсоннинг эркин бўлиб яшашига қарши, унинг руЦий дунёсини издан чиқаришга қаратилган мафкуравий, \оявий, информацион Цуружлардир

вал

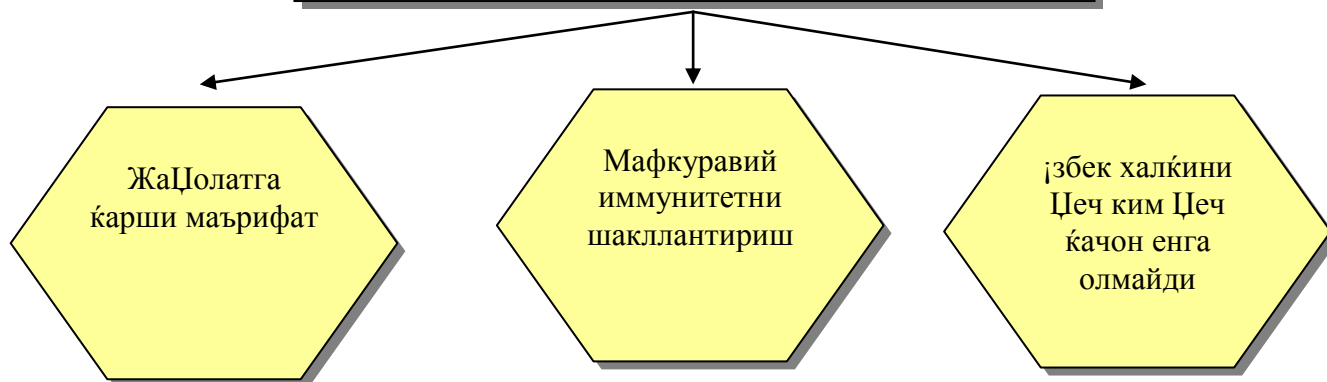
Глобаллашув-Цаёт суръатларининг бекиёс даражада тезлашуви демакдир

Мафкура полигонлари ядро полигонларидан кучли

Бепарволик, лоқайдлик, ўзибўларчилик - маънавиятнинг ожиз ва заиф нуқтаси

Фикрга қарши фикр, ғояга қарши ғоя

9-жадвал

Вазифалар:

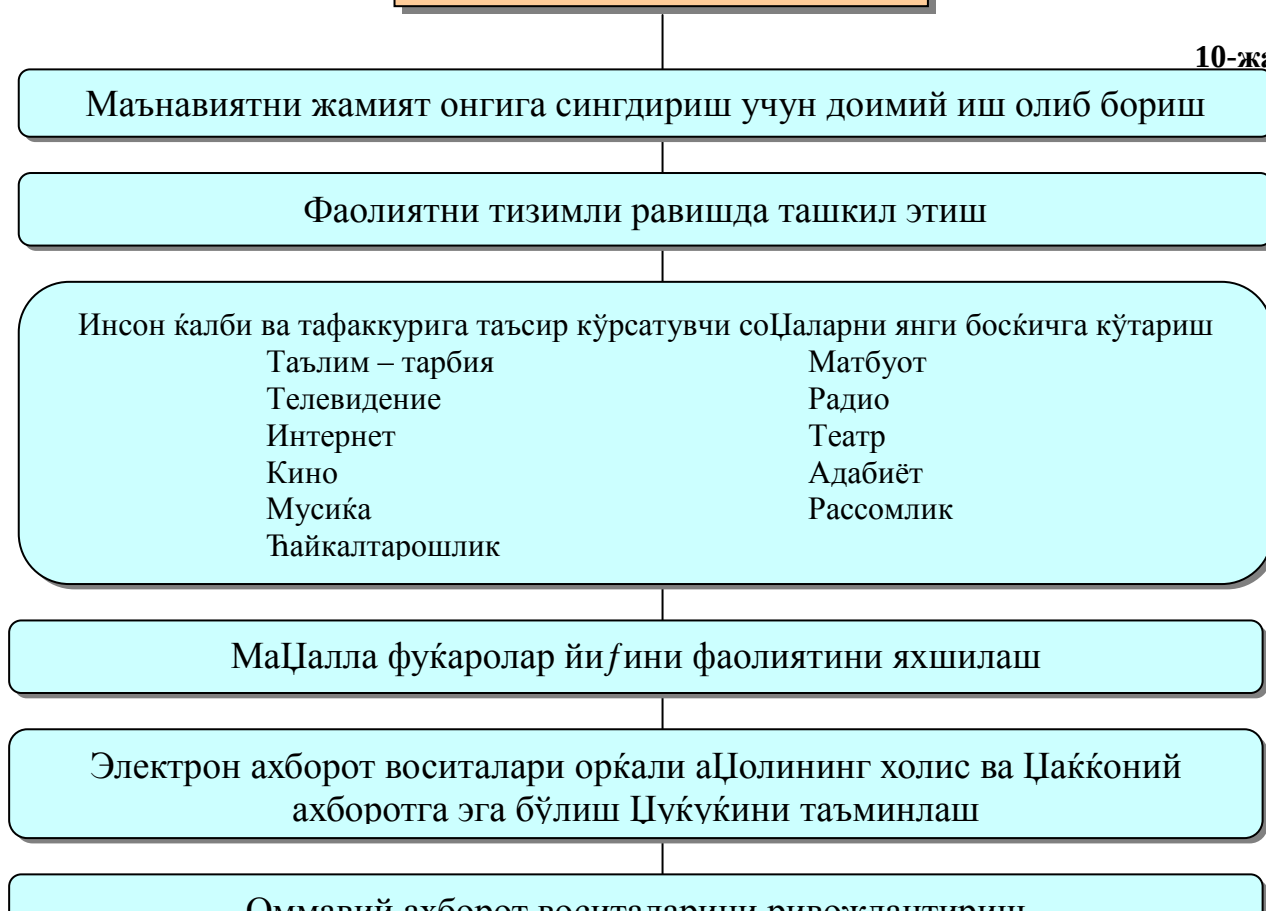
- юртни маънавий таҳдид, хуружлардан ҳимоялаш;
- илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқиш;
- фуқаролар қалбида миллий тафаккур, соғлом дунёқарашни мустаҳкамлаш;
- инсоннинг иродасини бақувват қилиш;
- турли маънавий хуружларга қарши собит тура олишга қодир бўлган, иродали, фидойи ва ватанпарвар инсонларни тарбиялаш;
- маънавий-маърифий тарғиботнинг таъсирчанлигини ошириш;
- замонавий информацион-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш.

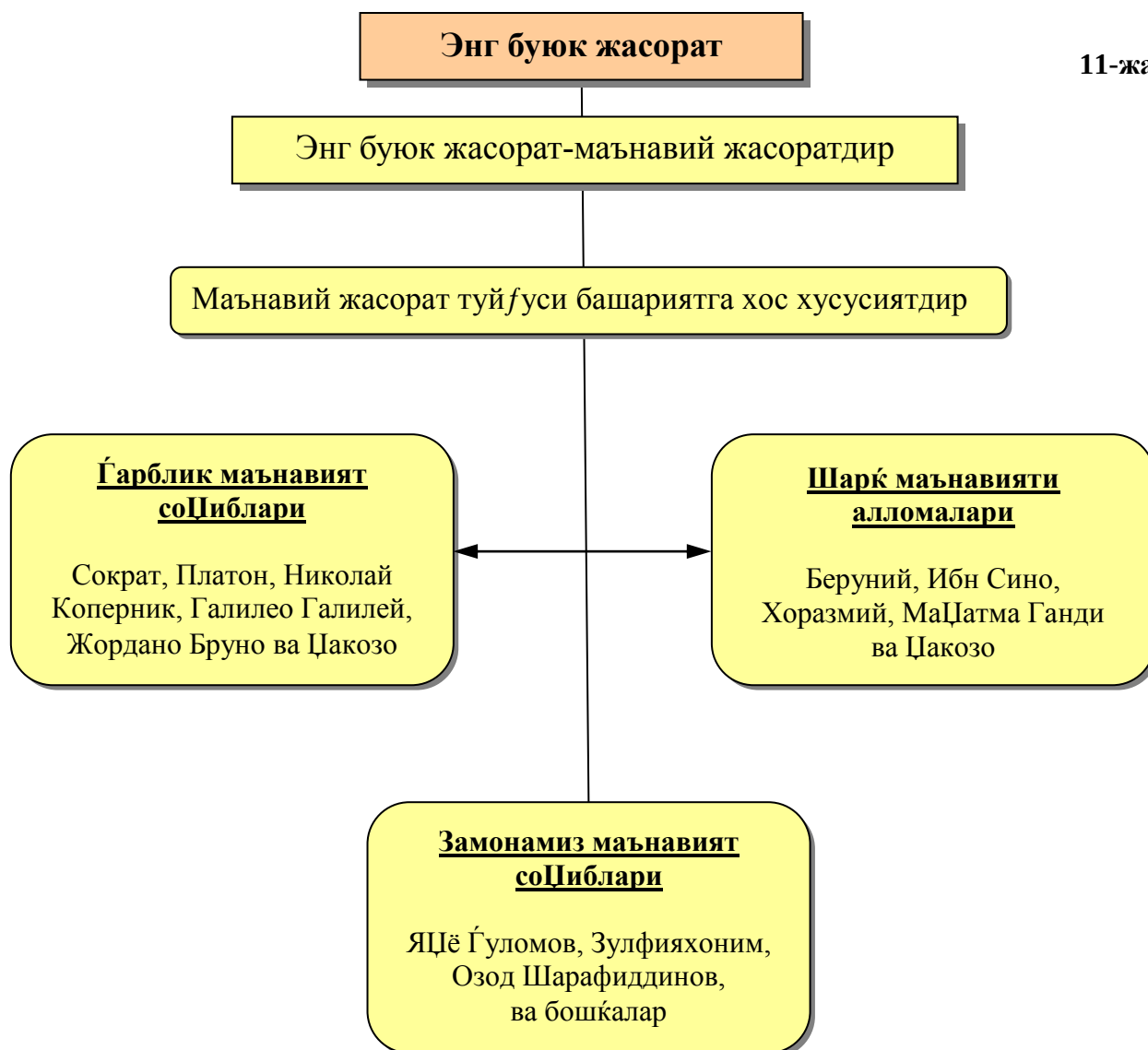
4 – боб. ВАТАНИМИЗ

Инсон қалбига йўл

М ПОЙДЕВОРИ

10-жадвал

XX аср маънавий жасорат
намунаси:

1991 йил 31 августда
халқимиз кўлга
киритган – миллий
мустақиллик.

Буюк халқимиз
Ўаёти.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг
«Юксак маънавият-енгилмас куч» асарини таълим муассасаларида
ўрганишни мустаҳкамлаш бўйича савол – жавоблар**

- 1. «Мусулмонларнинг эътиқодини тузатувчи» деган юксак шарафга эга бўлган аллома ким?**
-Имом Мотуридий.
- 2. Мамлакатимиз Худудида нечта қўҳна тарихий обидалар ЮНЕСКО рўйхатига киритилган?**
-4000 дан зиёд.
- 3. Ислом динида Қуръони каримдан кейин иккинчи муқаддас китоб номи ва муаллифини айтинг.**
-«Ал-жомеъ ас-саҳиҳ», Имом Бухорий.
- 4. «Сунани Термизий» асари муаллифи ким?**
-Абу Исо Муҳаммад ибн Исо Термизий.
- 5. «Ҳидоя» - «Тўғри йўл» асари муаллифи ким?**
-Бурҳониддин Марғиноний.
- 6. «Дилинг Оллоҳда, қўлинг меҳнатда бўлсин» деган Ҳаётбахш Ҳикмат кимга тегишли?**
-Баҳоуддин Нақшбанд.
- 7. Ўнлик санок системасини, алгоритм ва алгебра тушунчаларини дунёда биринчи бўлиб илм-фан соҳасига жорий этган олимни айтинг.**
-Муҳаммад Исо Хоразмий.
- 8. «Астрономия асослари Ҳақида китоб» асари муаллифини биласизми?**
-Аҳмад Фарғоний.
- 9. Европалик фалакшунослар томонидан XVI асрда ойдаги кратерларга номлари берилган ватандошларимиз кимлар?**
-Аҳмад Фарғоний, Мирзо Улуғбек.
- 10. «Тиб қонунлари» асари муаллифини эсланг.**
-Ибн Сино.
- 11. Хоразм диёридан олис Арабистонга бориб, араб тили грамматикасини мукаммал тарзда ишлаб чиққан олимнинг исмини айтинг.**

-МаҲмуд Замахшарий.

12. СоҲибқирон Амир Темурга тегишли бўлган асар номи нима деб номланади?

-«Темур тузуклари».

13. Мирзо Улуғбекнинг астрономик жадвал тўғрисидаги асарини айтинг.

-«Зижи жадиди Кўрагоний».

14. Юлдузлар Ҳаракатига оид Ҳисоб-китоблари бугунги кунда компьютер ёрдамида текшириб ўрганилганда атиги бир неча дақиқага фарқ қилиши аниқланган ўзбек олими ким?

-Мирзо Улуғбек.

15. Шеърят султонини эсланг.

-Алишер Навоий.

16. Ўзбек тилига Давлат тили мақоми қачон берилган?

-1989 йил 21 октябрь.

17. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг нечанчи моддасида ўзбек тили давлат тили эканлиги мустақамланган?

-5-моддасида.

18. «Бу дунёни деб у дунёни, охиратни деб бу дунёни унутманг» сўзлари қайси манбадан олинган?

-Ҳадиси шарифдан.

19. Шаҳидлар хотираси куни қачондан бошлаб нишонланадиган бўлди?

-2001 йил 31 август.

20. Юртимизда кучли Ҳуқуқий давлат, кучли фуқаролик жамияти қуриш концепцияси қандай аталади?

- «Кучли давлатдан – кучли жамият сари».

21. Ҳозирги кунда давлат бюджетининг қанча фоизи ижтимоий соҳа учун сарфланмоқда?

-50 фоизидан ортиғи.

22. Глобаллашув нима?

-Мавжуд миллий ва минтақавий муаммоларнинг жаҲон миқёсидаги муаммоларга айланиб бориши ёки Ҳаёт суръатларининг беқиёс даражада тезлашуви.

23. Ўқитувчилар ва мураббийлар қуни қачон нишонланади?

-1 октябрь.

24. МуҲаддислар султони ким?

-Имом Бухорий.

25. Маънавий таҲдид нима?

-Маънавий таҲдид деганда, аввало, тили, дини, эътиқодидан қатъи назар, Ҳар қайси одамнинг том маънодаги эркин инсон бўлиб яшашига қарши қаратилган, унинг айнан руҳий дунёсини издан чиқариш мақсадини кўзда тутадиган мафкуравий, ғоявий ва информацион хуружларни назарда тутиш лозим.

26. Маънавият тушунчасига таъриф беринг (Президент Ислам Каримов таъбири бўйича).

-Маънавият-инсонни руҳан покланиш, қалбан улғайишга чорлайдиган, одамнинг ички дунёси, иродасини бақувват, иймон-эътиқодини бутун қиладиган, виждонини уйғотадиган беқиёс куч, унинг барча қарашларининг мезонидир.

27. Маънавиятнинг луғавий маъноси нима?

- «Маъни», «маъно».

28. Тошкент шаҲри қайси йили «Ислам маданияти пойтахти» деб эълон қилинди?

-2007 йил.

29. Ҳиндистонда «Буюк қалб эгаси» деб кимни аташган?

-Махатма Ганди.

30. Илм-фанда «устоди аввал» (биринчи муаллим) деган шарафли номга ким эга бўлган?

-Юнон файласуфи Платон.

31. Нечанчи аср Беруний асри деб аталади?

-XI аср.

32. Маънавият тушунчаси қайси ахлоқий қарашларни мужассам этади?

-Ғоявий, мафкуравий, маърифий, маданий, диний ва ахлоқий.

33. Маънавият мезонлари қайсилар?

-Маънавий мерос, маданий бойликлар, кўҳна тарихий ёдгорликлар, оила, маҳалла, таълим-тарбия тизими.

34. Маънавиятнинг хусусиятларини айтинг.

-Руҳий покланиш, қалбан улғайиш, ички дунёси ва иродаси бақувват, иймон-эътиқоди бутун бўлиши, виждон поклиги.

35.Ўзбекистонда Президент бошқаруви қачон ташкил этилган?

-1990 йил 24 март.

Фойдаланилган адабиёт

1. Ислон Каримов “Юксак маънавият-енгилмас куч”. – Т.: “Маънавият”, 2008.

М У Н Д А Р И Ж А

Сўзбоши_____ 3

Ислон Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли китобининг
мазмун-моҳиятини қайта тайёрлаш ва малака ошириш институтларида
ўрганиш_____ 4

Президент Ислон Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас куч” номли
асарининг мазмун-моҳиятини халқ таълими раҳбар ва педагог ходимлари
малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш курсларида ўрганиш бўйича
тавсиялар_____ 7

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг «Юксак

маънавият-енгилмас куч» асарини таълим муассасаларида ўрганиш бўйича
кўргазмали воситалар_____

8

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг

«Юксак маънавият-енгилмас куч» асарини таълим муассасаларида

ўрганишни мустаҳкамлаш бўйича савол – жавоблар_____

15

Фойдаланилган адабиёт_____

18

Босишга рухсат этилди 02.06.2008. Ҳажми 1,4 босма тобоқ. Адади 500 нусха.
Андижон ВПКҚТМОИнинг «Янги ахборот технологиялари ва нашр» бўлимида чоп
этилди.